

VONNIS uitgesproken door de Voorzitter van de **TWAALFDE KAMER** in openbare terechtzitting van de arbeidsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen op **DONDERDAG, ZESENTWINTIG JUNI TWEEDEUIZEND VEERTIEN.**

Grosse
Mr.

In :

A.R.nr. 13/7911/A

Uit:

INZAKE:

UR.

RD

A F ,
wonende te 2140 BORGERHOUT, Turnhoutsebaan 63 BUS 9.

EUR

- eisende partij - ter zitting vertegenwoordigd door mr. K. VAN CAMP, met kantoor te 2060 ANTWERPEN, Franklin Rooseveltplaats 12 B 3.

dd.

Grosse
Mr.

TEGEN:

In :

HET OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIEN ANTWERPEN,
met zetel gevestigd te 2000 Antwerpen, Lange Gasthuisstraat 33.

Uit:

- verwerende partij - ter zitting vertegenwoordigd door de heer B. CONVENTS, deskundige rechtspraktijk, volmachtdrager.

UR.

RD

EN

EUR

A.R.nr. 13/7913/A

dd.

INZAKE:

A F ,
wonende te 2140 BORGERHOUT, Turnhoutsebaan 63 bus 9.

- eisende partij - ter zitting vertegenwoordigd door mr. K. VAN CAMP, met kantoor te 2060 ANTWERPEN, Franklin Rooseveltplaats 12 B 3.

TEGEN:

HET OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIEN ANTWERPEN,
met zetel gevestigd te 2000 Antwerpen, Lange Gasthuisstraat 33.

- verwerende partij - ter zitting vertegenwoordigd door de heer B. CONVENTS, deskundige rechtspraktijk, volmachtdrager.

EN

A.R.nr. 13/7916/A

INZAKE:

A F
en
A F

beide wonende te 2140 BORGERHOUT, Turnhoutsebaan 63 bus 9.

- eisende partij - ter zitting vertegenwoordigd door mr. K. VAN CAMP, met kantoor te 2060 ANTWERPEN, Franklin Rooseveltplaats 12 B 3.

TEGEN:

HET OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN ANTWERPEN,
met zetel gevestigd te 2000 Antwerpen, Lange Gasthuisstraat 33.

- verwerende partij - ter zitting vertegenwoordigd door de heer B. CONVENTS, deskundige rechtspraktijk, volmachtdrager.

VERLEENT DE RECHTBANK HET VOLGENDE VONNIS

Gezien de stukken van het geding, gevoegd bij het dossier van de rechtspleging, zoals vermeld op de inventaris ervan.

De voorschriften van de wet van 15.06.1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, werden nageleefd.

Gehoord partijen in hun middelen en gezegden ter openbare terechtzitting van 22 mei 2014.

Gelet op het schriftelijk advies van De heer W. MIGNOLET, Substituut-arbeidsauditeur, uitgebracht in de Nederlandse taal neergelegd ter griffie op 5 juni 2014.

Partijen leggen geen repliek neer.

Recht doende op de stukken van het dossier.

* * *

1.1 AR 13/7911/A

Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van deze rechtbank op 19 december 2013 tekent mijnheer F A beroep aan tegen de beslissing van het Bijzonder Comité Sociale Dienst van het OCMW Antwerpen van 20 november 2013.

Deze luidt als volgt:

"Vanaf 1 november 2013 heeft u recht op leefloon samenwoner. Waarom? U voldoet aan de voorwaarden".

(...)

Uitbetaling

Uw leefloon van 1 november 2013 tot en met 30 april 2014 bedraagt 432,83 EUR per maand."

De vordering werd tijdig en op correcte wijze ingesteld. De ontvankelijkheid wordt niet betwist.

1.2 Wat betreft AR 13/7913/A

Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van deze rechtbank op 19 december 2013 tekent mevrouw F A beroep aan tegen de beslissing van het Bijzonder Comité Sociale Dienst van het OCMW Antwerpen van 20 november 2013.

Deze luidt als volgt:

"Vanaf 1 november 2013 heeft u recht op leefloon samenwoner. Waarom? U voldoet aan de voorwaarden".

(...)

Uitbetaling

Uw leefloon van 1 november 2013 tot en met 30 april 2014 bedraagt 432,83 EUR per maand."

De vordering werd tijdig en op correcte wijze ingesteld. De ontvankelijkheid wordt niet betwist.

1.3 Wat betreft AR 13/7916/A

Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van deze rechtbank op 19 december 2013 tekenen mijnheer Fikret Alimanovic en mevrouw Frikreta Alimanovic beroep aan tegen de beslissing van het Bijzonder Comité Sociale Dienst van het OCMW Antwerpen van 23 oktober 2013.

Deze luidt als volgt:

"Dat er maandelijks 250,00 EUR aangerekend wordt als inkomsten als bijdrage van de kinderen vanuit de familiale solidariteit."

De vordering werd tijdig en op correcte wijze ingesteld. De ontvankelijkheid wordt niet betwist.

2. DE FEITEN

Mijnheer A F is een 54 jarige man afkomstig uit Bosnië. Hij is gehuwd met mevrouw F A (54j).

Beiden zijn afkomstig uit Bosnië. Zij verblijven in België sinds einde 2004. In september 2007 werden zij erkend als politiek vluchteling. Mevrouw heeft sinds april 2013 de Belgische nationaliteit.

Zij hebben vijf uitwonende kinderen die allen in België verblijven.

Het gezin ontvangt financiële steun van het OCMW sinds oktober 2007. Ze huren een woning te Antwerpen waarvoor zij een huishuur betalen van 531,80 EUR per maand, kosten inbegrepen.

Mijnheer lijdt aan diabetes, hoge bloeddruk, ruglast en coronair lijden. Volgens zijn behandelend endocrinoloog is hij permanent volledig werkonbekwaam. Mevrouw heeft astma en artritis.

In de zomer van 2012 besliste het OCMW dat de vijf kinderen elk 50 EUR per maand diende bij te dragen in het onderhoud van het koppel, in het kader van de familiale solidariteit. Vanaf dat ogenblik werd maandelijks 250 EUR aangerekend als inkomen voor de ouders. Het bedrag wordt rechtstreeks van het inkomen van mijnheer en mevrouw A afgehouden.

In de zomer van 2013 verklaarden de kinderen dat hun inkomens gewijzigd waren. De ouders vroegen om niet langer meer rekening te houden met het bedrag van 250 EUR per maand.

Volgende inkomsten werden voorgelegd:

1. A : ontvangt sinds mei 2013 een inschakelingsuitkering van 417,30 EUR. Van mei 2013 tot augustus 2013 ontving ze bijpassing vanwege SC Dam. Vanaf juli 2013 werkt zij deeltijds via interim.
2. F : 1 kind ten laste
Loonfiche juli 2013: 1253,65 EUR
Inkomen man: Geen informatie
3. I :
Inkomen juni 2013: 1631,93 EUR
4. Al : woont samen met V N , hebben een kind ten laste
Werkt sinds oktober 2013 bij SA. Haar vriend was gerechtigd op een inschakelingspremie maar werd van 2 juli 2013 tot 21 november 2013 geschorst?
5. H : ontvangt werkloosheidsuitkering van 49,43 EUR per dag.
Van vriend geen informatie

Op basis van bovenstaande gegevens zag het OCMW geen reden om niet langer beroep te hoeven doen op de familiale solidariteit. Elk kind beschikt immers over inkomsten.

3. STANDPUNT EISENDE PARTIJEN (en voorgelegde stukken)

Eisende partijen betwisten het stelsel van de familiale solidariteit niet, maar zijn van oordeel dat het in rekening brengen van een fictief bedrag op het leefloon van betrokkenen niet kan worden toegepast zonder wettelijke basis. Ondergeschikt zijn zij van oordeel dat een bedrag van 250 EUR voor beide ouders overdreven voorkomt.

Alleen effectieve inkomsten kunnen aangerekend worden, geen fictieve inkomsten.

De POD Maatschappelijke integratie, armoedebestrijding en sociale economie is duidelijk: het OCMW kan nooit rekening houden met fictieve bestaansmiddelen; bijgevolg kan geen rekening gehouden worden met een bijdrage van de kinderen indien deze niet daadwerkelijk

betalen. Tenzij de kinderen op vrijwillige basis een financiële bijdrage betalen, mag het OCMW geen rekening houden met een fictief inkomen, noch de onderhoudsplicht van de kinderen onderzoeken.

Ook het vademecum van het OCMW Antwerpen stelt op geen enkele wijze dat dergelijke werkingswijze correct zou voorkomen.

Noch artikel 26 van de R.M.I. wet noch artikelen 41 en 48 van het Koninklijk besluit houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie van 11 juli 2002 kunnen als wettelijke basis dienen.

Ondergeschikt stellen de heer en mevrouw A dat het bedrag van 50 EUR per kind absoluut overdreven is.

De heer en mevrouw A hebben kritiek op het sociaal onderzoek van het OCMW. Zij zijn beide analfabeet en kunnen de briefjes van de maatschappelijk werker niet lezen. Het was hen niet duidelijk welke documenten noodzakelijk waren. Er werd geen grondig onderzoek gedaan.

De heer en mevrouw A leggen een dossier neer. Uit de stukken kan vastgesteld worden:

1. H.

28 jaar. Ze heeft een partner maar deze heeft nog geen geldige verblijfstitel. Hij is niet ingeschreven op haar adres. Zij heeft twee kinderen ten laste. Haar zus A woont bij haar. Zij werkt sinds augustus 2011 voor de nv , maar kende verschillende periodes van economische werkloosheid.

- in juli 2013 ontving ze een werkloosheidsvergoeding van 832 EUR per maand
- zij was in bevallingsverlof vanaf 7 oktober 2013
- in februari /maart 2014 tot had zij een loon van ongeveer 1600 EUR per maand.

Ze heeft schulden waarvoor ze maandelijks afkortingen betaalt.

2. A

25j. Ze is gehuwd met V N Ze hebben twee kinderen.

Haar man heeft een werkloosheidsuitkering van ongeveer 1.105 EUR per maand.

A heeft drie maanden gewerkt, maar is ontslagen. Ze zijn in collectieve schuldenregeling. Volgens de schuldbemiddelaar blijft er actueel niets over om de schulden terug te betalen.

3. A

32 j. Ze woont sinds januari 2014 bij haar zus H nadat haar relatie op de klippen liep.

Ze ontving werkloosheidsuitkeringen als schoolverlater (in juli 2013: 417,30 EUR)

Van augustus 2013 tot en met november 2013 ontving zij een aanvullend leefloon samenwoner en vanaf 3 december 2013 werkt zij via artikel 60 in het ziekenhuis. Haar nettoloon in december bedroeg 1.210,80 EUR.

Zij werd samen met de heer A , haar ex partner (?) door de vrederechter op 12 februari 2014 veroordeeld wegens achterstallige huishuur tot het betalen van 5.005 EUR

4. F

30 j. Gehuwd, maar haar man werkt en verblijft in Frankrijk. Ze heeft twee kindjes. Ze werkt als poetshulp via dienstencheques van 28 januari 2013 tot 26 december 2013. Haar netto loon bedroeg in juli 2013 1.253,65 EUR. Zij werd eind december ontslagen met een verbrekingsvergoeding van 40 kalenderdagen. Zij werd uitgesloten van het recht op werkloosheidsuitkeringen vanaf 14 april 2014 gedurende 6 weken.

5.1

29 j. Hij woont samen met zijn vrouw en hun zwaar gehandicapt kind van 5 jaar. Hij werkt sinds 1 juli 2009 als chauffeur bij de bvba P . Hij ontving in maart 2014 een nettoloon van 1.182 EUR.

De heer en mevrouw A doen beroep op voedselpakketten van De Toevlucht vzw.

4. BEOORDELING

Wettelijke bepalingen

Ingevolge artikel 2 van de "Wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie" van 26 mei 2002 (verder R.M.I. wet genoemd) heeft elke persoon recht op maatschappelijke integratie. Dit recht kan onder de voorwaarden van deze wet bestaan uit een tewerkstelling en / of een leefloon, die al dan niet gepaard gaat met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.

Het recht op een leefloon is echter een residuair recht. Artikel 4 van de RMI wet bepaalt:

§1. Er kan van de betrokkene worden gevergd dat hij zijn rechten laat gelden op onderhoudsgeld vanwege daartoe gehouden personen, deze laatste beperkt tot: echtgenoot of in voorkomend geval de ex-echtgenoot; de ascendenten en descendenten in de eerste graad, de adoptant en de geadopteerde.

§2. (..)

§3 Het centrum kan van rechtswege in naam en ten voordele van de betrokkene optreden om de in de artikelen 3, 6° en 4§1 bedoelde rechten te laten gelden.

De verwijzing naar de onderhoudsplichtigen van artikel 4 R.M.I. wet moet onderscheiden worden van de terugvordering door het OCMW bij de onderhoudsplichtigen volgens de bepalingen van artikel 26 R.M.I. wet.

Ingevolge artikel 4 'kan' het OCMW betrokkenen rechtstreeks doorverwijzen naar hun onderhoudsplichtigen.

Artikel 4§3 kent bovendien aan het OCMW een bevoegdheid van wettelijke vertegenwoordiging toe die het OCMW 'kan' uitoefenen wanneer de staat van behoefte blijkt. Het is het OCMW die namens de geholpen persoon onderhoudssteun vraagt. Het OCMW treedt namens hem op "wanneer de persoon zelf niet in staat is om zijn recht op uitkeringen of inkomsten bij derden te laten gelden of wanneer betrokkene gelet op de omstandigheden (psycho-sociale redenen, breuk met familie e.d...) zelf geen beroep kan doen op zijn naaste onderhoudsplichtigen." (Parl. St. Kamer, 2001-2002, DOC 50-1603/001,p63)

In artikel 4 worden geen inkomensgrenzen gesteld. Het OCMW handelt in naam van de aanvrager en het voordeel van die vordering komt geheel aan de aanvrager toe. Het OCMW moet hierbij wel rekening houden met de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, waardoor de draagkracht van de onderhoudsplichtigen in aanmerking moet genomen worden.(Grondwettelijk Hof, 1 maart 2005, www.juridat.be, N- 20050301-8)

Artikel 26 kent aan het OCMW anderzijds een eigen recht toe bedragen terug te vorderen die het eerder heeft toegekend ten laste van de onderhoudsplichtigen, waarbij wordt gepreciseerd dat dit recht is onderworpen aan de door de Koning bepaalde grenzen,

voorwaarden en modaliteiten. Deze voorwaarden werden uiteengezet in de artikelen 41 tot 55 van het Koninklijk besluit houdende het algemeen reglement betreffende het recht op maatschappelijke integratie van 11 juli 2002. De vordering wordt persoonlijk door het OCMW ingesteld, zonder dat de onderhoudsgerechtigde daarbij moet betrokken zijn.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde in het arrest van 1 maart 2005 dat het verschil in behandeling tussen de onderhoudsplichtige die door het OCMW wordt vervolgd op grond van artikel 26 en die krachtens die bepaling van de vastgestelde grenzen kan genieten en de onderhoudsplichtige die door het OCMW wordt vervolgd op grond van artikel 4§3 voor wie geen grenzen werden gesteld, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schenden. Het verschil in behandeling berust op een objectief criterium aangezien de vorderingen bedoeld in artikel 4§3 en art 26 zowel door hun chronologie als door hun functie en werking van elkaar verschillen.

* * *

Het leefloon is een residuair recht. In principe zal de familiale solidariteit primeren op deze van de gemeenschap. Als de kinderen hun onderhoudsplicht kunnen naleven, moeten zij in eerste instantie worden aangesproken door de steunaanvrager.

Het OCMW heeft dus de mogelijkheid om van de betrokkenen te eisen dat ze hun rechten uitputten bij onderhoudsplichtigen.

De doorverwijzing naar onderhoudsplichtigen is facultatief. Het OCMW kan hiervan afzien op basis van opportuiniteits- of billijkheidsoverwegingen. De rechtbank kan de beslissing van het OCMW toetsen met volle rechtsmacht. (Cass 18 juni 2001, *JTT*, 2001, 339.)

De verwijzing naar de 'familiale solidariteit' mag niet louter theoretisch zijn en kan slechts gebeuren op een wijze die niet in strijd is met de menselijke waardigheid.

Voor de evaluatie van de onderhoudsplicht van artikel 4, dient rekening gehouden te worden met de familiale steunplicht van artikel 203 e.v BW. Tussen ouders en kinderen bestaat, naast de ouderlijke steunplicht van artikel 203 BW, een familiale steunplicht om elkaar wederzijds levenslang naar vermogen geldelijke hulp te bieden.

Artikel 205 BW bepaalt dat de kinderen levensonderhoud zijn verschuldigd aan hun ouders en hun andere bloedverwanten in de opgaande lijn die behoeftig zijn.

Art. 208 BW bepaalt dat levensonderhoud slechts wordt toegestaan naar verhouding van de behoeften van hem die het vordert en van het vermogen van hem die het verschuldigd is.

Het is echter niet aan de arbeidsrechtbank, noch aan het OCMW om de onderhoudsplicht conform artikel 205 BW te beoordelen, hiervoor is de vrederechter bevoegd. Een onderhoudsplichtige zal slechts gehouden zijn tot dat bedrag waardoor hij eventueel door de vrederechter kan veroordeeld worden.

Er zijn verschillende situaties mogelijk:

1. De kinderen zijn kennelijk in staat hun ouders te onderhouden en willen dit doen, financieel of in natura.
2. De kinderen zijn in staat hun ouders te onderhouden, maar weigeren.
3. De kinderen zijn niet in staat hun ouders te onderhouden.

In de twee laatste gevallen kan het OCMW afzien van de onderhoudsplicht of zal de vrederechter moeten oordelen over de onderhoudsplicht van de kinderen.

Indien de ouders om familiale of andere reden niet in staat zijn zelf een onderhoudsvordering in te stellen tegen hun kinderen, kan het OCMW in hun naam een vordering instellen.

De wetgever was er immers bezorgd dat de familiale relaties niet onder druk zouden komen.

Toepassing op het geschil

De rechtbank stelt vast dat de vijf kinderen van de heer en mevrouw A ingevolge artikel 205 BW en artikel 4 R.M.I. wet principieel onderhoudsplichtig zijn ten aanzien van hun ouders.

Zij komen hun onderhoudsplicht niet na, ofwel omdat ze niet kunnen, ofwel omdat ze niet willen. De heer en mevrouw A verklaren dat zij van geen van de 5 kinderen een bijdrage ontvangen, aangezien deze zelf een ontoereikend inkomen hebben.

Terecht werpen zij, hierin gevolgd door de heer Arbeidsauditeur, op dat zij niet kunnen leven van een "fictief onderhoudsgeld". Zij hebben schulden en dienen beroep te doen op voedselpakketten.

De rechtbank is van oordeel dat het in deze zaak niet billijk noch opportuun is de heer en mevrouw A zelf hun onderhoudsrechten te laten vorderen.

Zij zijn analfabeet en kampen met medische problemen, het instellen van een onderhoudsvordering bij de vrederechter tegen hun kinderen is voor hen te moeilijk. Bovendien zijn ze emotioneel en praktisch afhankelijk van hun kinderen om zich te handhaven in deze maatschappij.(vb tolken, lezen...)

Overigens blijkt uit de voorgelegde stukken dat niet alle kinderen in staat zijn om op regelmatige basis bij te dragen. A F en I lijken een inkomen te hebben dat soms lager ofwel ongeveer gelijk is aan het leefloon.

De inhoudingen op het leefloon hebben geen wettelijke basis.

Het OCMW kan zelf, op grond van artikel 4 R.M.I. wet in naam van mijnheer en mevrouw, een onderhoudsvordering instellen bij de vrederechter of het OCMW kan conform artikel 26 R.M.I. wet het verleende leefloon terugvorderen van de onderhoudsplichtigen.

De vordering is gegrond.

*Om deze redenen
De arbeidsrechtbank*

*Rechtdoende op tegenspraak,
Na te hebben beraadslaagd,
Alle andere argumenten verwerpend*

Voegt de zaken samen onder een nummer, nl. AR 13/~~7~~911/A en doet hierover uitspraak in één vonnis.

Verklaart de vordering **ontvankelijk** en in volgende mate **gegrond**.

Vernietigt de beslissing van 23 oktober 2013 en hervormt de beslissingen van 20 november 2013.

Zegt voor recht dat verwerende partij GEEN rekening mag houden met een fictief onderhoudsgeld van 250 EUR per maand vanaf 1 november 2013.

Veroordeelt het OCMW Antwerpen tot de betaling aan de heer en mevrouw A van de achterstallige bedragen, begroot tot op datum van dit vonnis op 2.000 EUR (TWEEDUIZEND EURO).

Bedrag te vermeerderen met de gerechtelijke interesten vanaf datum van verschuldigd zijn, ten vroegste vanaf 19 december 2013.

Legt de gedingkosten in toepassing van artikel 1017 tweede lid Ger.W. ten laste van verwerende partij.

Deze kosten worden begroot door eisende partij op 120,25 EUR rechtsplegingsvergoeding.

De griffier

De Voorzitter van de kamer

G. BAKKOVENS

F. STRAETMANS

De rechter in ~~sociale zaken~~
werkgever

De rechter in sociale zaken
werknemer

G. VAN RAEMDONCK

C. VAN DER PARRE

